

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BON-II.059.1.293.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 2938 z 10 czerwca 2024 roku Pań Posłanek Anny Gembickiej oraz Katarzyny Sójki „w sprawie opóźnień w wydawaniu decyzji dotyczących wsparcia dla osób niepełnosprawnych wynikającego z poziomu i rodzaju ich niepełnosprawności”, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Wojewoda Wielkopolski poinformował, iż w związku ze znaczną liczbą wniosków o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia podjął działania w celu poprawy mobilności Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności - zarówno w aspekcie zwiększenia zasobów kadrowych, jak i podniesienia efektywności organizacyjnej.

Realizacji tych celów służyło zwiększenie zasobów kadrowych Wojewódzkiego Zespołu poprzez przeniesienie, z dniem 22 stycznia br., 2 pracowników Urzędu Wojewódzkiego do realizacji zadań związanych z wydawaniem decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia oraz oddelegowanie w marcu br. kolejnych 15 pracowników urzędu do obsługi wniosków. W kwietniu br. przeprowadzony został nabór wewnątrz pracowników Urzędu Wojewódzkiego do wykonywania, w formie umowy zlecenia, czynności technicznych, niezbędnych w procesie procedowania wniosków o wydanie decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, w ramach którego do prac w Wojewódzkim Zespole zgłosiło się 30 osób. W czerwcu br. ogłoszony został kolejny nabór 45 pracowników Urzędu Wojewódzkiego do wykonywania prac w Wojewódzkim Zespole na podstawie umów zlecenia. W ramach przeprowadzonego w kwietniu br. naboru zewnętrznego w Wojewódzkim Zespole zatrudnione zostały, na podstawie umowy o pracę, od czerwca 4 osoby, a kolejna osoba od 1 lipca 2024 roku. Efektywności organizacyjnej Wojewódzkiego Zespołu winno również sprzyjać podpisanie umów zlecenia ze 148 specjalistami ustalającymi poziom potrzeby wsparcia, którzy odbyli szkolenie przeprowadzone przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych i złożyli z wynikiem pozytywnym test sprawdzający kompetencje nabyte w trakcie szkolenia.

Poza działaniami dotyczącymi zwiększenia zasobów kadrowych Wojewódzkiego Zespołu, istotne dla realizacji nowych zadań orzeczniczych było zawarcie umów najmu dodatkowych pomieszczeń służących przeprowadzaniu wywiadów przez członków składu ustalającego poziom potrzeby wsparcia z osobami ubiegającymi się o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, również w celu ułatwienia osobom niepełnosprawnych stawiennictwo na posiedzeniu w siedzibach powiatowych zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności. Ponadto, w Wojewódzkim Urzędzie, w celu usprawnienia organizacji pracy, została uruchomiona i wyposażona dodatkowa sala.

Sytuacje przekroczenia terminu rozpatrzenia przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności wniosku w postępowaniu o wydanie decyzji ustalającej

poziom potrzeby wsparcia mają charakter wieloaspektowy – nie wynikają wyłącznie ze sposobu realizowania zadań przez wojewódzkie zespoły, ale zależą także od prawidłowego bądź wadliwego formalnie sposobu składania wniosku przez osoby niepełnosprawne albo ich opiekunów prawnych.

Ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1429, ze zm.) wprowadzająca zmiany do ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, dotyczące zasad i trybu wydawania decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, jak również rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia zawierające wzór formularza ustalania poziomu potrzeby wsparcia dla osób zaliczonych do stopnia niepełnosprawności (Dz.U. z 2023 r. poz. 2581), promulgowane zostały w Dzienniku Ustaw RP w 2023 roku. Z przywołanych aktów prawnych jednoznacznie wynika, że w 2024 roku do świadczenia wspierającego uprawnione są osoby niepełnosprawne, jeżeli w decyzji potrzebę wsparcia określono w ich wypadku na poziomie od 90 do 100 punktów w skali potrzeby wsparcia. Pomimo tego, jak i zawarcia w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 23 listopada 2023 r. w sprawie ustalania poziomu potrzeby wsparcia szczegółowych standardów procedury, z wnioskiem o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia występują osoby niepełnosprawne (legitymujące się np. orzeczeniem o zaliczeniu do lekkiego stopnia niepełnosprawności lub orzeczeniem o celowości przekwalifikowania zawodowego), które nie utraciły, lub utraciły jedynie w znikomym stopniu, autonomię fizyczną, psychiczną, intelektualną lub sensoryczną. W efekcie wymogów formalnych nie spełnia od 30 do 90% złożonych wniosków, które, niemniej, wymagają drobiazgowego rozpatrzenia. Powoduje to wydłużenie okresu oczekiwania przez osobę niepełnosprawną na wydanie decyzji bez winy wojewódzkiego zespołu orzekającego, skutkując ponadto obowiązkiem skierowania do wnioskodawców wezwań zawiadomienia o konieczności uzupełnienia braków formalnych wniosku.

Na chwilę obecną wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności otrzymały około 300 tys. wniosków o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia. Większość z nich wpłynęła bezpośrednio po dniu wejścia w życie ustawy o świadczeniu wspierającym. Napływ tak znacznej liczby wniosków w tak krótkim czasie musiał odbić się na tempie procedowania spraw, pomimo zwiększenia liczby etatów, zatrudnienia nowych pracowników do obsługi zadań związanych z wydawaniem decyzji i przygotowania bazy lokalowej do obsługi tych zadań.

Podkreślić ponadto należy, że duża część osób niepełnosprawnych i ich opiekunów ustawowych składa wnioski o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia za pośrednictwem operatora pocztowego albo bezpośrednio do organu wydającego decyzję, a nie drogą elektroniczną - pomimo, że taka funkcjonalność została udostępniona na portalu Emp@tia. Skutkuje to koniecznością przekonwertowania dokumentów na postać cyfrową i wprowadzenia ich do systemu informatycznego, co znacząco wydłuża czas rozpatrzenia sprawy (na jednego etatowego pracownika administracyjnego wojewódzkiego zespołu orzekającego przypada obecnie - w skali całego kraju, w 16 województwach - średnio około 1500 wniosków o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia).

W roku 2023 Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej przeprowadziło szeroką kampanię informacyjną, dotyczącą świadczenia wspierającego. Ponadto na stronie internetowej Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych zamieszczone zostały materiały informacyjne. Z kolei wojewódzkie zespoły orzekające na własnych stronach internetowych

zamieścić szczegółowe informacje dotyczące zasad prawidłowego wypełnienia wniosku o wydanie decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia, jak i podmiotów uprawnionych do ich złożenia.

Realizacja zadań związanych z wydawaniem decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia jest przedmiotem szczególnej uwagi i troski organów orzekających o niepełnosprawności. Liczba wniosków o wydanie decyzji ustalających poziom potrzeby wsparcia jest bardzo duża, a ich rozpatrzenie niejednokrotnie wymaga przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego. Permanentnie czynione są starania dla poprawy mobilności organów orzekających, zarówno w aspekcie zwiększenia zasobów kadrowych, jak i podniesienia efektywności organizacyjnej. Służy temu zatrudnienie pracowników na podstawie umowy o pracę do obsługi administracyjnej spraw z wniosku o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, w tym w delegaturach urzędu wojewódzkiego, stażystów, a ponadto zawieranie umów cywilno-prawnych z osobami wykonującymi pomocnicze prace administracyjne związane z obsługą wniosków i infolinii, powoływanie kolejnych członków ustalających poziom potrzeby wsparcia, organizowanie posiedzeń składów ustalających poziom potrzeby wsparcia w dni wolne od pracy, pozyskiwanie i wyposażanie kolejnych pomieszczeń do obsługi administracyjnej oraz posiedzeń składów ustalających poziom potrzeby wsparcia. Podejmowane działania nie powinny być pomijane przy ocenie sposobu realizowania nowych zadań orzeczniczych przez wojewódzkie zespoły orzekające o niepełnosprawności, w szczególności na etapie wdrażania przepisów wprowadzających do obrotu prawnego nowy instrument prawny.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Wojewodę Wielkopolskiego na dzień 1 lipca 2024 roku w Wojewódzkim Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Województwie Wielkopolskim na rozpatrzenie wniosku o wdanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia oczekiwało 20 320 osób.

Odnosnie danych dotyczących: średniej długości przekroczenia terminu rozpatrzenia wniosku o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, liczby osób, które oczekują na rozpatrzenie przedmiotowego wniosku oraz najdłuższego terminu oczekiwania na jego rozpatrzenie informuję, że w celu ich uzyskania wystąpiłem do wojewodów, sprawujących nadzór nad działaniem komórek organizacyjnych w urzędzie obsługującym wojewodę i podległych wojewodzie, jakim jest, z mocy art. 6a ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, ze zm.), wojewódzki zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności. Pragnę jednak poinformować, iż ze względu na brak w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności funkcjonalności pozwalającej na wygenerowania raportów we wskazanym w treści interpelacji zakresie, wnioskowana informacja ilościowa nie może, na chwilę obecną, zostać przekazana przez wszystkich Wojewodów. Powodem tego stanu rzeczy jest duża liczba wniosków o wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia, podlegających rozpatrzeniu.

Z danych przekazanych przez Wojewodów wynika, że najdłużej na wydanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia osoby niepełnosprawne oczekują w województwie pomorskim, a najkrócej w województwie opolskim.

Na różnice w długości trwania postępowań toczących się przed wojewódzkim zespołem do spraw orzekania o niepełnosprawności w sprawach z wniosku o wydawanie decyzji ustalającej poziom potrzeby wsparcia ma wpływ liczba składanych wniosków w relacji do zasobów kadrowych, którymi dysponuje organ, jak również efektywnością organizacyjną

związaną z przygotowaniem i wdrażaniem nowych zadań orzeczniczych. Liczba składanych wniosków uwarunkowana jest z kolei liczbą mieszkańców oraz osób z niepełnosprawnościami w danym województwie.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Łukasz Krasoń

Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/